

BÀI HỌC NẶNG KÝ TỪ VIỆT NAM

Anderson Thai Quang

Tác giả là một trí thức Việt kiều Mỹ từng mang bạc triệu về Việt Nam đầu tư và... chào thua. Xin trân trọng giới thiệu những "bài học nặng ký" của ông:

"Hai vị anh hùng thời còn đi học của tôi có rất nhiều bí mật xấu xa. Hồ Chí Minh không nhìn nhận cha mẹ cũng như không ngó ngang gì đến ít nhất là 12 đứa con. Võ Nguyên Giáp thì có ông con rể Trương Quang Bình là người giàu nhất nước... Tất cả mọi con người, mọi con số đều là giả dối."

Sài Gòn những ngày cận Tết mát lạnh và mang chút không khí của những ngày Giáng Sinh nơi Âu Mỹ. Mọi người chuẩn bị mua sắm cho nhà cửa và quà cáp cho người quen. Đường Nguyễn Huệ và quanh khu du lịch của trung tâm thành phố, hoa đang rộn rịp trang điểm cho mùa xuân, luôn luôn là biểu tượng của niềm hy vọng mới và một thay đổi nào đó tốt đẹp hơn, tươi sáng hơn cho năm tới. Nhưng nếu du khách rẽ vào ngõ hẻm từ một con đường lớn, những con chuột to bằng con mèo, những con gián biết bay cùng ruồi muỗi, những ổ rác lộ thiên, những vũng nước ao tù... cho thấy một bộ mặt khác của Sài Gòn. Bộ mặt của nghèo khó, bất hạnh và tù túng đã không hề thay đổi suốt 70 năm qua, mặc cho bao nhiêu mùa xuân của hy vọng trong quá khứ.

* CÁI TÔI ĐÁNG GHÉT

Một chút ít về cái "tôi" để người đọc cảm thông thêm về chủ quan của lá thư này. Tôi đến Mỹ năm 1975 cùng làn sóng người tỵ nạn Cộng Sản sau khi miền Nam sụp đổ. Cha tôi là một đại úy của quân đội miền Nam (ở đây, nay gọi là Mỹ Ngụy), và tôi chỉ mới 5 tuổi, chưa hiểu biết chút gì về lịch sử hay chính trị. Cha mẹ tôi làm đủ mọi nghề, vất vả ngược xuôi, từ lao động chân tay đến mua bán tiểu thương, để nuôi gia đình. Sau 30 năm, ông bà đã lo xong cho con cái, đã về hưu với căn nhà nhỏ và cuộc sống ổn định. Tôi lớn lên như một trẻ Mỹ, đi học, chơi đùa và coi xứ Mỹ như một quê hương chính thức, dù vẫn biết nói tiếng Việt theo thói quen của cha mẹ. Tốt nghiệp Thạc Sĩ về điện tử, tôi có công việc tốt, lấy vợ và sống đời trung lưu như trăm ngàn người khác. Cha tôi và các bạn ông thường tụ họp và bàn luận nhiều về tình hình Việt Nam, về những thù ghét của họ với nhà cầm quyền Cộng Sản, nhưng tất cả đều rất xa lạ với tôi. Khi học lịch sử ở trung học, tôi chỉ thấy có chút hãnh diện về Việt Nam, một quốc gia nhỏ bé đã đánh bại được hai cường quốc là Pháp và Mỹ. Hai ông Hồ Chí Minh và Võ Nguyên Giáp là hai anh hùng trong ký ức của tôi.

Cuộc sống bình lặng đó thay đổi hoàn toàn khi vợ tôi qua đời vì tai nạn xe cộ ba năm về trước. Không có con, thừa hưởng một số tiền bảo hiểm hơn 1 triệu đô la, cộng với giá nhà đang tăng cao vọt và một khoản tiền tiết kiệm lớn, tôi không còn thấy nhu cầu phải kéo cày 11 tiếng mỗi ngày trước máy vi tính. Tôi quyết định trở về lại Việt Nam để làm ăn và tạo dựng một sự nghiệp mới. Tất cả những gì tôi đọc cho thấy một Việt Nam đổi mới với những con số ấn tượng về đầu tư của nước ngoài, về xuất khẩu, về cơ hội đầy tiềm năng của một "con rồng mới". Cha tôi không phản đối, ông chỉ cho một lời khuyên, **"Đừng nghe những gì Cộng Sản nói, mà coi những gì Cộng Sản làm."**

* HƯNG PHẤN VÀ THẤT VỌNG

Tôi dọn về lại Sài Gòn vào tháng Mười năm 2007. Chỉ số VNI của chứng khoán Việt khoảng 1,000 và đề tài thời thượng khắp nơi là con số địa ốc và số thu nhập của các đại gia. Số tiền 2.5

triệu đô la của tôi thật nhỏ bé khiêm tốn khi bàn chuyện đầu tư. Dường như ai cũng đầy tiền mặt và dự án, nhiều gấp mười lần khả năng của tôi. Dù vậy, tôi cũng rất hưng phấn cảm nhận niềm lạc quan vô bờ bến về sự thịnh vượng của nền kinh tế quốc gia.

Trong khi đó, dựa theo truyền thống khoa học từ đại học Mỹ, tôi nghiên cứu kỹ hơn các con số từ các doanh nhân cũng như từ chánh phủ. Có rất nhiều điều sai trái và nghịch lý từ các con số, cũng như sự kiện thực tế về kết quả hoạt động. Sự nghi ngờ của tôi được xác nhận khi so sánh và định chuẩn theo mức sống thực sự của người dân, giàu cũng như nghèo. Chung đụng với mọi thành phần xã hội giúp tôi nhìn rõ hơn về thực trạng của quê hương. Những lời nói hoa mỹ, cũng như những biểu ngữ giăng kín thành phố, là một lớp sơn phấn rẻ tiền, che dấu một bộ mặt điều tàn và thê thảm.

Tôi nhận ra rằng cái cơ chế "kinh tế thị trường" mà nhà cầm quyền hứa hẹn khi ký văn bản gia nhập WTO chỉ là hình thức. Tất cả những miếng mồi béo bở đều nằm trong tay quan chức và cán bộ Đảng Cộng Sản, cũng như bà con thân thuộc trong gia đình. Bộ Chánh Trị trung ương thì nắm chặt các công ty quốc doanh và bán quốc doanh, quan chức địa phương thì có những đặc lợi về ruộng đất, giấy phép, dịch vụ nhu yếu. Lãnh vực tư nhân chỉ được phép làm trong địa bàn nhỏ, nhiều rủi ro và những ai có lời đều phải chia sẻ lại cho các quan chức bằng nhiều phong bì lớn nhỏ. Tầng lớp quan chức và gia đình họ, qua hệ thống tham nhũng tinh vi, đã thâm tóm phần lớn lợi tức quốc gia và có quyền hành không kém các quan lại của triều đại phong kiến.

Tôi nhận ra rằng cuộc chiến tranh giành độc lập với bao nhiêu xương máu của người dân chỉ là một cái cớ để Đảng Cộng Sản cướp chánh quyền. Những quốc gia láng giềng như Singapore, Mã Lai, Indonesia, đã dành độc lập không cần hy sinh và giờ đây, dân họ (nhờ một nền dân chủ minh bạch) đã trở nên giàu có Họ đang cấu kết với nhà nước Việt để trở thành những chủ nhân lớn của nhiều đơn vị kinh tế bằng cách dùng đồng tiền để mua lao động rẻ và tài nguyên định giá qua găm bòn.

Tôi nhận ra rằng chế độ to mồm này thực sự sống nhờ phần lớn vào những khoản viện trợ nhân đạo của các nước tư bản (mà họ từng lên án và đánh đuổi); vào khoản tiền kiều hối của các cựu thuyền nhân (mà họ đã từng giam giữ tù đầy khi kết tội phản quốc); vào mồ hôi nước mắt của những nô lệ mới qua danh từ xuất khẩu lao động hay qua các cuộc hôn nhân mua bán áp đặt; vào những khoản lệ phí và sưu thuế đầy phi nghĩa, cũng như một con số khổng lồ về hối lộ, đối với những người dân còn kẹt lại trong nước.

Tôi nhận ra rằng hai vị anh hùng thời còn đi học của tôi có rất nhiều bí mật xấu xa mà chế độ đã dùng mọi thủ đoạn để biến họ thành thần thánh, giúp cho chúng giữ vững địa vị và quyền hành. Đọc kỹ tiểu sử của ông Hồ Chí Minh sẽ tìm thấy một chính trị gia quý quyết, nhiều mờ ám, hoàn toàn không có một chút chân thật gì, dù nhìn ở bất cứ góc cạnh nào. Con người của ông có rất nhiều tên gọi; ông tự viết cả tiểu sử để ca tụng mình (Trần Dân Tiên); ông không nhìn nhận cha mẹ cũng như không ngó ngang gì đến ít nhất là 12 đứa con sinh rơi rớt từ các cuộc tình khắp thế giới; ông viết đơn cầu xin thực dân Pháp với những lời tâng bốc trợ trên (lá thư gởi Quan Toàn Quyền Pháp năm 1912); ông làm mật vụ cho Nga khi Pháp không đáp ứng lời khẩn cầu (chuyện của cựu Giám Đốc KGB Nga Vladimir Kryuchkov); ông bỏ Nga theo Tàu khi có lợi (hồi ký của Li Zhi Sui); ông khoe là trọn đời độc thân để phục vụ tổ quốc trong khi có ít nhất ba người vợ và bao nhiêu người tình, kể cả một tình nhân là vợ của một thuộc cấp (bà Nguyễn Thị Minh Khai, vợ ông Lê Hồng Phong). Gần đây, nhiều tài liệu lịch sử kết tội ông ra lệnh giết bà Nông thị Xuân và cô em, vì hai người này muốn tạo xì căng đan về mối tình khi chung sống với ông (cuốn sách 'Ho Chi Minh: A Life' bởi William Duiker và cuốn 'Đỉnh Cao Chối Lợi' của bà Dương Thu Hương). Chuyện ông thủ tiêu không biết bao nhiêu là đối thủ chánh trị có thể hiểu được vì ông làm chánh trị kiểu Cộng Sản, chỉ biết theo gương bậc thầy như Mao hay Stalin. Nhưng tôi thật

khó chịu khi phải đi khắp Việt Nam và nhìn những biểu ngữ ca tụng "tấm gương đạo đức của Bác Hồ".

Còn đại tướng Võ Nguyên Giáp thì tôi không biết nghĩ sao khi đọc cuốn sách 'China and the Vietnam wars' của Qiang Zhai. Ông cho biết là một tướng Tàu, Wei Gouqing, nguyên cố vấn quân sự của tướng Giáp, khẳng định là chiến thắng Điện Biên thực sự là do ông cố vấn đặt chiến lược và điều khiển; ông Giáp và ông Hồ đã định đánh Pháp tại khu vực sông Hồng. Tướng Wei cũng tiết lộ là năm 1953, H Chí Minh muốn thỏa hiệp với Pháp để đình chiến, nhưng Mao Trạch Đông ra lệnh cho Hồ là phải đánh đến cùng. Cuối cùng, Giáp và Hồ được nhận lãnh công lao về chuyện xảy ra trên đất Việt, tướng Tàu không thể công khai xuất hiện. Một câu hỏi khác gây bàn tán là tài sản của con rể ông Giáp (Trương Quang Bình, người giàu nứt nước) có bao phần là của ông tướng?

Sau 1 năm ở Việt Nam, tôi hiểu được một sự thật căn bản của xã hội: tất cả mọi con người, mọi con số đều là giả dối. Quan chức nói dối để giữ quyền hành bổng lộc; doanh nhân nói dối vì quan chức đòi hỏi; người dân nói dối vì nói sự thực sẽ làm mình đau khổ rồi còn bị công an bắt. Nói dối trở thành một hiện tượng tự nhiên, như ăn uống; và không ai suy nghĩ thêm về khía cạnh đạo đức của hiện tượng này.

Trong môi trường đó, tôi đã không làm ăn gì được như dự tính. Suốt 14 tháng chạy theo các dự án đầu tư, các cơ hội dài và ngắn hạn, tôi đành chịu thua. Thêm vào đó, những thủ tục hành chánh rườm rà, bắt cập và luôn thay đổi, tạo cơ hội cho tham nhũng, đã làm tôi nản lòng. Cũng may, tôi chỉ mất hơn 200 ngàn đô la; một giá quá rẻ cho bài học nặng ký. Tôi không tiếc than gì cho cá nhân; chỉ thấy chua xót và thương hại cho những người kẹt lại.

ANDERSON THAI QUANG